

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 9.

CLEVELAND, O., MONDAY MORNING, JANUARY 12th, 1931.

LETO XXXIII—VOL. XXXIII

Zopet eden, ki je bil deset let po nedolžnem zaprt, oproščen zapora

Columbus, Ohio, 10. januarja. Neki nedolžni človek, ki je dobil deset let zapora radi ropa, je bil danes oproščen iz ječe, ker je neki morilec, ki se nahaja v zaporih v tem mestu priznal, da je on povzročil rop. Nedolžna oseba se nahaja v Kentucky državnih zaporih. William Angillan, star 30 let, znan gangster, je pravkar podpisal v Columbusu izjavo, ki priča, da je Roy Bonar v Kentucky po nedolžnem zaprt. Angilan je imel tri brata v zaporih v Columbusu. Dva brata, Frank in Theodore, sta umrli, ko je izbruhnil v zaporih na velikonočni pondeljek silni ogenj. Ostala sta še John in William. Oba sta bila oboojena pred leti v dosmrtni zapor radi umora. Roy Bonar je pred kratkim pisal iz Kentucky ravnatelju zaporov v Columbusu, naj povzroči, da bo Angilan priznal, da je on, Bonar, nedolžen. Po daljšem obotavljanju je Angilan v resnici priznal svojo krivdo glede ropa, radi katerega je bil Bonar obojen. Bonar je bil te dni izpuščen iz zaporov, ker se je začel gotovo dognalo, da ni bil udeležen pri ropa, radi katerega je bil obojen.

Je padel v nezavest, ko so ropali banko

Baltimore, 10. januarja. Šest težko oboroženih roparjev je prišlo danes v prostore Commercial Savings banke in so odnesli \$15,000. Samo en bančni odjemalec se je nahajjal tedaj v bančnih prostorih. In ko so banditi prišli in mu zapovedali, da dvigne roke kvišku, je padel v medvedico. Roparji so pobegnili v avtomobilu, in dasi je bilo precej ljudi okoli, pa nihče ni opazil avto licence.

Albin Hoffart

V soboto dopoldne je umrl 7-letni Albin Hoffart, sinke Louis in Johane Hoffart, 19050 Meredith Ave., Euclid, O. Ker je mrl za nalezljivo boleznjijo, se vrši pogreb že v pondeljek. Mladi sinko zapušča poleg staršev še šest bratov: Rudolfa, Josepha, Johna, Edwarda, Williama in Franka. Pogreb pre-skribe A. Grdina & Sons. Staršem naše iskreno sožalje!

Novice!

Ali se vam je danes ali včeraj rodil sinko ali hčerka? Mogoče je smrt pobrala kakega vašega sorodnika? Mogoče sta se vaš sin, hči zaročila? Mogoče vam je kdo kaj ukradel, ali je morda nastal ogenj v vaši hiši? Mogoče se je kdo izmed vaših prijateljev ponesrečil, ga je zadel avtomobil, bil odpeljan v bolnico, ali se je vrnil. In zopet, mogoče vas je obiskal kak ljub prijatelj iz drugega mesta, mogoče je došpel kak vaš sorodnik iz stare domovine, mogoče so vam avto ukradli? Vse to so novice, in novice ljudje radi čitajo. Novice so za širno javnost. Eden kot drugi se zanima za nje. In zato imate tu "Ameriško Domovino," slovenski dnevnik, ki vam enake novice zastonj in takoj priobči. Oglasite se osebno v uradu ali pa pište na 6117 St. Clair Ave. Pomagajte vsi, da bi imela "Ameriška Domovina" čim več novice. Med 35,000 Slovencih v Clevelandu in med 100,000 Slovencih v državi Ohio se vsak dan kaj zanimivega pripeti. Le sporočajte!

Junaški sin

Preteklo soboto ponoči se je vračal eden naših rojakov proti domu po Norwood Rd. Pa ga je dobil v bližini Samičeve hiški zamorec, ki se mu je približal pod pretvezo, da želi tiketi za ulično želesnico, nakar je rojaka napadel. Pa sreča Slovenca ne zapusti, kajti v istem trenutku je prišel mimo — sin napadenega rojaka s prijatelji. In kaj so z njim naredili, si sami lahko mislite. Tako nekako za tri meseca bo lahko ležal in ne bo več royal Slovenec.

Drzni roparji

V soboto popoldne so drzni roparji prišli v prostore City Savings & Loan Co. na 1391 Hayden Ave. Ustrahovali so blagajnika in druge navzoče uradnike in odnesli \$3100.00.

Governer Cooper ni hotel pomilostiti bivšega zamorskega councilmana

Mokro ali suho—kaj bo! Kaj bo!

Republikanci igrajo politiko v škodo brezposelnih

Pomožni direktor državljanega urada v Clevelandu, priznani Hrvat, councilman iz prvega distrikta, je sprožil pravo bombo, ko je zadnjo soboto napadel mestno administracijo, kateri je očital, da igra politiko z brezposelnimi.

Councilman Joseph F. Trinastic, demokrat po političnem prepričanju, je napadel mestnega managerja Morgana. Trinastic je odkrito povedal, da se mestna vlada, ki je pod republikanskim režimom, niti ne zmeni za brezposelne, pač pa da dobivajo delo le oni, ki prisegajo na republikansko stranko.

Pa ne samo to. Councilman Trinastic, ki ima vpogled v mestne knjige in v mestno poslovjanje, je dognal, da republikanska administracija deli službe in delo ljudem, ki ga sploh niso potreben, osebe pa, ki imajo velike družine, katerih očetje je so želo dolgo brez dela, in če niso prijazne z mestno upravo, pa se sploh ne upoštevajo.

Seveda, diše vse to po Maurice Maschketu. Danes v Clevelandu nimamo vlade, ki bi zastopala narod, pač pa zastopa mestni manager Daniel Morgan — Mauricje Maschketa. To je odločno povedal demokratski councilman Trinastic. Trinastic je tudi javno izjavil, da se mestna dela oddajo ljudem, ki jih sploh ne potrebujejo, dočim resnični siromaki sploh nimajo nobenega upoštevanja pri republikanski administraciji. Zlasti mnogo zamorcev dobiva delo od mestne vlade, ker imajo zamorce tri councilmane v mestni zbornici. Medtem pa je dočim šest ali sedem Slovencev začasno delo, dočim so najmanj

deset Slovencev vrgli iz službe, v kateri so dolga leta pošteno delali.

Kakšno vpitje je bilo pred nekako dvema mesecema, kako mesta vlada pomagala brezposelnim! Okrog 14,000 brezposelnih se je registriralo tedaj za delo. Izmed teh je bilo najteh nekako 2,000, ki so dobili delo za tri ali šest dni, potem je pa zopet ostalo vse starem. Kakih 600 delavcev je bilo stalno načetih, toda radi teh jih je bilo 600 drugih odpuščenih od dela, tako da sedanja mestna vlada ne dela družega kot straten humbuk z delavci.

Demokratični councilman Tri-

nastic, ki je eden najbolj poštenih osebnosti v javnosti, je takoj strogo napadel mestno republikansko vledo, da vse ameriško časopisje v Clevelandu piše o tem in prinaša njegovo sliko na prvi strani. Dokazal je in pravljil je svojo izjavu z imeni in pričami potrditi, da je sedanja republikanska mestna vlada izrecno dajala službe samo republikancem, ne da bi se ozirala na v resnici potrebine ljudi... Povedal je, da so dobili mestno delo republikanci, ki delajo štiri dni v tovarni, a za dva dni so bili najeti od mesta, dočim družinski očetje, ki so sploh brez vsakega dela, so bili prezirani.

Ko je mestni manager Morgan slišal obdolžitve councilmana Trinastic, je slednjega takoj vprašal, če ima dokaze za to. Trinastic je nemudoma odgovoril, da ima imena prizadetih oseb, in če jih Morgan želi, naj samo vpraša. In Trinastic bo danes ali jutri obiskal urad managerja Morgana ter mu bo predložil imena.

Trinastic se je pozneje izjavil napram časnikarskim poročevalcem, da ima zaprisežene izjave, da je republikanska mestna vlada skrajno nesramno postopala z brezposelnimi. Prinesel bo vso zadevo na dan pri prihodnji seji zbornice.

Rekel je, da se je republikanska administracija igrala s kruhom in življnjem prizadetih delavcev. Kdor je zatajil svoje lastno prepričanje in se izjavil za republikanca, je dobil delo za štiri ali pet dni v tednu. Komur so pa vedeli, da je demokrat ali socialist, so ga prezrli, pa četudi je imel v družini deset lačnih otrok in ni delal že meseca.

Trinastic se je izjavil: "Imam imena in naslove mnogih mož, ki imajo svoje lastne hiše in dovolj denarja, da se lahko preživijo, toda ker prisegajo na Maurice Maschketu, so dobili delo, dasi bi se lahko sami preživeli. Na razpolago pa imam ob istem času zaprisežene izjave, da so delavci, ki se brez dela že mesece in mesece, ki niso plačali najemnine že leto ali več, ki sploh nimajo centa v družini, bili prezrti od mestne vlade. Igrati politiko s temi brezposelnimi je skrajno nesramna zadeva, in republikanska stranka bi se moralna sramovati tega svojega početja."

Trinastic bo te dni ponovno nastopil in posvetil v sramotno poslovjanje republikanske administracije v mestni hiši.

Harmon umrl

Frank S. Harmon, bivši direktor javnih parkov v Clevelandu, je umrl. Poznan je bil med nami po tem, da je dal mnogim Slovencem delo.

Znanstveniki trdijo, da so Triletni fantiček zna peti, našli starodavni grob baseball igrati in se obnaša kot star mož Jezusa v Jeruzalemu

Berlin, 10. januarja. Dr. L. E. Sukenik, profesor arheologije ali starinoslovstva, je imel danes pred tukajno znanstveno družbo zanimivo predavanje, tekom katerega je povedal, da se je pred kratkim odkril v Palestini, v Jeruzalemu, grob Jezusa Kristusa. Dr. Sukenik je dejal, da med številnimi drugimi nagnimi, ki so bili najdeni zadnje čase v Jeruzalemu, so našli tudi enega, ki je nosil sledeči napis: Ješua bar Jósef. Po slovensko se to reče: "Jezus, sin Jožefa." Poleg tega, da se je ime Jezus rabilo le ob redkih prilikah, pa znači pristek "sin Jožefa," da je nagrobni kamen v resnici od groba, kamor so položili Krista. Dr. Sukenik je povedal svoji avdijenci, da so bili družinski grobovi v Jeruzalemu izsekani iz solidne skalke. Mrteve so tam pokopavali po istem načinu kot v Turkestanu in Perziji. Trupla so položili v skalnatno izdolbino, katero so potem zaprli z velikimi plaskalami in zapečatili. Skoraj vsaka boljša družina je imela tako grobno. Od časa so pa pobrali kosti iz grobnice, ker natančno izrekli besede kot "Če se jih je preveč nabralo. Kosti so dali v male, kamnate krste. Na nagrobni kamni, ki je zaprila dohod v votline, se je navedlo nahanjal napis, da se je moč, kot je njegov oče. Povedal vedelo, če gavino truplo počiva v grobnici. Na ta način so našli tudi nagrobni kamen Jezusa, ki se sedaj nahaja v umetniškem muzeju v Jeruzalemu, in bodo znanstveniki na tancne preiskali ves dogodek. To sporočilo židovskega profesorja in učenjaka je izvalo veliko začudenje med znanstveniki po svetu, ker je to eden prvih definitivnih dokazov, da je Jezus v resnici bival na svetu.

Fordove tovarne so začele s poslovanjem

Detroit, Mich., 11. januarja. Fordove tovarne so včeraj oznamele, da bodo poklicale nadaljnjo moštvo na delo, tako, da bo 12. januarja vsega skupaj 107,000 delavcev zaposlenih

27 novih naročnikov!

Slovenski dnevnik "Ameriška Domovina" ima danes izvanredno čast in ponos predstaviti občinstvu 27 novih naročnikov, ki so se naročili na list tekem preteklega tedna.

Kot je bilo včeraj po radio oznanjeno, so se naročili slednji na naš dnevnik: v Clevelandu: John Gorisek, Martin Mežič, Anton Kalčič, Ivan Čop, Ludvik Vrček, Joseph Bergoč, Anton Gerbec, Rose Boštjančič, Rose Owen, Blaž Modic, Mary Bradač iz Reno Ave., Fred Stanič, John Fabjančič, John Požar, Mike Stradiot, Jos. Petrovič in John Kuhar, ki je plačal za dve leti naprej \$14.

V Kanadi: Ciril Sadar, Jos. Jevšek; za Jugoslavijo John Ladija; v Fairport Harbor, O., Ivan Pavlič; v Lorainu, O., Frank Ambrozich; v Barberitonu, O., Mihael Pristov; v Conneaut, O., Anton Penko; v Girard, O., Louis Pirce, pa ne mislite, da je naš urednik tja presegel; v Detroit, Mich., Annie Petrič in Karolina Golovščič. Vstopina h koncertu je zastonj, etroci so priprušeni le, ako so v spremstvu staršev. Začetek programa je ob 8. uri zvečer. Koncert se vrši pod vodstvom Petra Snovrsnika.

Gresta v New York

Poznana in priljubljena pevca v Clevelandu, Mr. Louis Belle in Mr. Frank Plut sta sinoči odpovedala v New York, kamor ju je pozvala Columbia grafofonika družba, da zapoja nekaj pesmi za slovenske plošče. Kot se nam poroča bosta zapela deset pesmi na petih ploščah. V New York sta odpovedala potom pošredovanja poznanega našega mecenza za slovensko glasbo, Mr. Anton Mervaria, ki ima svojo trgovino na 6919 St. Clair Ave. Obile uspeha želimo obema!

Slovenski odvetnik

V soboto smo imeli priliko se stati se z Mr. Mike Pristov iz Barbertona, ki je eden naših novih naročnikov. Povedal nam je, da ima finega sina v Barbertonu, ki je pričel prakticirati odvetništvo. Rojakom v Barbertonu mladega Pristova prav tople priporočamo. Drugi sin Mr. Pristova, Joseph, pa študira sedaj na univerzi v Californiji. Prav iskrene čestitke družini Pristov, ki je ena izmed pionirjev v Barbertonu.

Koncert "Lire"

Kot smo že poročali bo Slovensko katoliško nevsko društvo "Lira" priredilo v torek večer, 13. januarja v veliki dvorani javne knjižnice na St. Clair Ave. in 55. cesti, lep pevski koncert. Program sam je tako lepo sezavljiv, in med drugimi pesmami so na vrsti tudi slednje: "Slovan na dan," "Pomlad," "Je pa davi slaneca pala," "Kako bom ljubila," "Kukavica," "Jadransko morje," "Oj rožmarin," "Prišla je miška" in "Večerna." Vstopina h koncertu je zastonj, etroci so priprušeni le, ako so v spremstvu staršev. Začetek programa je ob 8. uri zvečer. Koncert se vrši pod vodstvom Petra Snovrsnika.

MOJA MLADOST IN ODHOD V AMERIKO

Škušal bom opisati svoje življenje, kaj sem skusil hudega, žalostnega in veselega v življenu in kako sem hodil v Ameriko. Cenjene čitatelje in čitalice prosim, da mi opiposte, ako bi se dolgočasili pri tem opisu. Torej naj začнем:

Jaz jem le še prigovarjam in jih prosim, toda vse zastonj. Nazadnje so bili že malo vzenovljeni in so rekli: "za svojo dobro moje strani imam "antverh." Tisti dan je bil zame dolgakor in teden skupaj. Ko pa grem zvečer po rožnem vencu ob enajstih spat na skedenj, nisem mogel zaspasti. Studiral in gruntal sem, kje bi dobil denar, kjer so mamico v rakev. Ko so začeli zabitati želje v krsto, smo začeli vsi jokati. Nato je prišel duhovnik, opravil pogrebne molitve, nato pa so odnesli mamico na pokopališče. Vsi so šli za pogrebom, samo jaz, tetka in mlajši brat smo ostali doma, menda za varuh. Kmalu potem, ko so odnesli mamico, se mi je stožilo po njej in šel sem v drugo sobo, kjer so mamica ležali, toda ker jih tam nisem več našel, sem začel vse premetavati in iskat mamico. Ker jih le nisem mogel najti, sem rekel teti: "Ti so pa res hudočni može, ki so mamico odnesli." Na pokopališču je bilo (kakor so mi pozneje pravili), zelo žalostno, tako, da je celo duhovnik jokal. Čez dobro uro so prišli spet k nam tisti može, spali so par poličevina (ker takrat še ni bilo litrov), in se razšli. Dolgčas nam je bilo vsem po materi, posebno pa očetu. Sorodniki so jih navorjali, naj se ženijo. Toda oče se niso hoteli ženiti iz ljubezni do nas otrok in so rekli: "Bomo že kako prernili z božjo pomočjo, saj otroci bodo vsak dan večji. Deset ust je hotelo jesti vsak dan, za delati sta bila pa samo dva, namreč oče in stare mati. Spominjam se, ko so oče rekli stari materi, naj pusti vinograd v puščo, da bosta samo na polju delata, da bomo mi otroci imeli kaj jesti. Tako so potem tudi storili.

Ah, kako je bilo vinogradska! Pridelalo se je v njem od osemdeset do sto veder vina ali stiri tisoč in petsto litrov. Tako se nam je godilo vsake leto boljše in po preteklu sedmih let, je že odšla moja starejša sestra v Ameriko. Žalostni smo bili vsi, posebno zato, ker je bila nam mlajšim kakor pravamati. Večkrat si je pritrgrala od svojih ust, da je mogla dati meni in mojemu mlajšemu bratu. Dobri dve leti za njo je šel tudi brat, ena sestra se je omogočila in tako smo ostali doma še štirje otroci. Ko sem dokončal šestrazredno šolo, sem se šel učit za čevljarje. Ko sem dokončal učenje, sem postal pri mojstru J. K., za pomočnika. Zaslužil sem borih 1 goldinar 70 krajcarjev, s hrano vred. Po preteklu nekaj mesecev me je mojster odslvol, ker mu je dela zmjanjalo. Kam sedaj? V tujino me ni gnalo srce, ampak dom, k očetu. Oče so me prijazno in veselo sprejeli; ker se je baš košnja pričela, sem se takoj lotil košnje in delal kot prej, ko se nisem vedel kaj je rokodelstvo.

Toda moje misli so zdaj uhaiale drugam, namreč v Ameriko. Ampak kako in kje dobiti denar za karto? Sklenil sem sam pri sebi, da bom priden in da bom ubogal očeta na vsak miglaj, mogoče pa bodo le oče dali za karto. (Vedel sem namreč, da imajo v hranilnici par stotakov). Po preteklu 14 dni, ko sva čakala z očetom na senozeti, da se je tema umaknila justranji zori in ko sva použila nekaj kruha in izpila nekoliko žganja, sem uporabil priliko in začel: "Oče, v Ameriko bi šel rad. Prosim, če bi mi dali denar za karto; vse bom pošteno povrnil."

Kam pa sedaj? vprašam nato samega sebe. K županu Vehevu, tudi on mora nekaj napisati zame, saj nisem noben razgrajali ali pretepač. Župan napiše par vrstic v moje dobro, nakar se mu lepo zahvalim in odidem proti domu. Mislim si: no, sedaj je led prebit in g. glavar nima tako trdega srca, da mi ne bi dal pravice za v Ameriko. V četrtek zjutraj sva šla z očetom v Novo mesto po pos. G. glavar, majhen, starikav in zelo ljubezni mož, pravi: "Ja, za eno leto ga dobite." V meni je začelo srce utripati kakor kladivo. S tresočo roko sem se nekajkrat podpisal in vse je

bilo v redu. Prisrno se zahvaliva in odideva, in ko sva deseta ven na prosto, sem bil tako vesel, da bi ves svet objel, ko bi mogel. Vprašal sem očeta, kam jo mahneva na kosilo, toda oče se med tem že zavili proti Štemburju. Tam se najeva in z silo napijeva, nato pa greva peš nazaj proti domu. Toda sedaj oče niso bili več tako molčec, kakor zjutraj, ko sva šla v mesto. Vso pot so mi pridigovali, kako naj se obnašam v Ameriki, in pri vsakem znamenju sva molila za mojo srečo in zdravje. Jaz nisem štel de narja in tako sva obiskala vse postaje, kjer se žejni napajajo. Čas je urno tekel naprej, še nekaj dni in zapustiti bo treba rojstno hišo. V nedeljo pred krščanskim naukom mi pove moj ožji priatelj, da mi bodo tamburaši zasvirali par pesmi v slovo (ker sem bil tudi sam tamburaš). Ob štirih popoldne so res začele peti strume tamburašev, tako milo in žalostno, da bi se človek zjokal. Prinesel sem jim hitro dva "stefana" vina in proti večeru me fantje povajali k Štravštvu (očetu od Ferdinanda in Johna Fifol) na liter vina. Bili smo veseli in peli smo vesele pesmi, ali zame se je kmalu veselje spremnilo v žalost, ko so mi priatelji zapeli v slovo pesem, ki se glasi:

Oj, hišica očetova, Bog živi te!
Zdjaj se ločiti morava, Bog živi te!

Ali tega nihče ne pove,
ali bom še kdaj oj videl te...
Z Bogom vsi priatelji,
oce, sestre, bratec ti!
Zdjaj jaz moram slovo jem at
nocoj, tazadnjikrat...

Ura je kazala tričetrt na deset, ko sem se poslovil od priateljev, stisnil jim desnice in se podal proti domu.

Naslednjega dne sem šel okoli sorodnikov in ura je šla naprej, kot bi jo kdo podil. Proti večeru so oče prinesli pleče, sestra Johana velik hlebec bela kruha, brat Janez veliko salamo in sestra Pepa dva dušata lepih jabolk. Ko sem vse pot videl, se mi je milo storilo; zjokal sem se kakor otrok. Ob osmih uri so že pričeli prihajati sosedje k nam, da še kaj naroče za svojce v Ameriki, in ko je kazala ura polveh zjutraj (2. septembra 1904), je bilo treba iti. Bratu in sestram stisnem se enkrat desnicu in že sva konakala z očetom na določen kraj. Tam so že čakali fantje iz Stavte. Kmalu pridržala voz s par konji. Hitro se posadimo na voz, še en pogled na domačo hišo, v kateri sem tako brezskrbno živel, v duhu se poslovim od materinega groba, bič je počil in odpeljal smo se. Dvajset minut do sedme ure smo prišli v Zatično, torej dvajset minut brezgodaj. Hitro stopimo v restavracijo in sprijemo vsak eno kavo. V tem času pa prisopila luka matija in zasedli smo vlak. Ob desetih smo bili že v Ljubljani in edina skrb mojega očeta je bila karta zame. Uro in pol sva imela časa za kartu ku pit; šla sva od agenta do agenta, pa nobeden ni mogel ugovoriti, kje je Pueblo. Ko sva bila pri zadnjem agentu, prisopila neki sopotnik na vso sapo in reče: "Maušov, brž, brž, da ne zamudivo vlaka, ki bo odpeljal v 15 minutah!" Urni korakov se vrnemo z očetom brez karte in dospela sva na postajo zadnjo minuto. Oče mi hitro izroče denar, s pripombo, naj pazim, da ne bom na potu okraden. Se enkrat objemem očeta, poljubim jem velo lice, še zadnji z Bogom in vlak se je premaknil. Na vlaku je bil slovenski sprevodnik, s katerim smo postali kmalu priatelji. Vprašal me je, od kod smo in kam gremo. Ko se tako pogovarjam, pa zaklječe: "Fantje, tukaj je meja kranjske dežele!" Meni se je nehote izvzdih: "Zal mi je za teboj, oj rodna zemlja!"

Po večurni voznji smo prispe-

li v Bazel, kjer nas je že pričakoval agent. Ker so drugi sopotniki, razen mene in France ta, imeli znake na klobukih, jih je agent takoj spoznal, ko mu pa jaz povem, da sva tudi midva namenjena v Ameriko, je bilo vse dobro. Najprej smo šli kupit karte, nato pa nam je agent odkazal spalne sobe in salon, nato ker je odšel. Svoje kovge pu stimo v spalni sobi, tam jih zahalenemo, se umijemo, potem pa smo si podprli svoje želode in nekoliko vina popili. Zvezcer smo šli zgodaj k počitku, drugi jutro pa zopet naprej in ob de netih zvečer drugega dne smo prispevili v Pariz. Tam so nas naložili na voz s štirimi konji in nas peljali skoro uro daleč na drugo postajo. Drugi dan smo prišli v Havre. Tukaj so pa ljudje kar drli z vlaka, kar mi je bilo nepoimljivo. Že sem hotel vprašati, kaj to pomeni, kar mi Janez Fabjan (ki je zdaj v Chicagi, kjer čisti in lika oblekel), pove, da si gredo koza cepit proti morski bolezni. Urni nog stopimo tudi mi v vrsto. Ko smo opravili pri zdravniku, smo pa odšli na ladjo La Lorraine. Ko je bila ladja zasedena in smo bili vsaj za silo v redu, je — barčica zaplavala, dekle pa je zaplavala... Odrin, odrin, od kraja preč, ne boš me vidla, ljuba, več!

Cez dobro uro je zapel zvonec h kosi. Tu je bil zopet dirindaj; posebno Italijani so kar planili k mizam. Čez pol ure pa so že obračali želode, v vsakem kotu po trije ali več. Jaz sem imel še nekaj jedil od doma. Bil je že plesni kruh, vendar mi je šel v slast in z brinjevcem sem ga zavilal. Tako se je godile zelih sedem dni na morju.

Ko smo prispevili v New York, nas je tam že čakal Sakserjev uslužbenec, ki nas je peljal v neko restavracijo, kjer smo se zopet pošteno in do sitega najedli. Toda čez nekaj časa je bilo treba odrininiti naprej. Ločili smo se, si priateljsko stisnili desnice in se razšli. Dva sta šla v Cleveland, eden v Chicago, morda s Francetom pa v Pueblo, Colo., neko dekle pa v Montano. Midva s Francetom sva ostala zdaj sama in imel sem dovolj časa, da sem opazoval lepe farme in živino, kajti tolke živine skupaj nisem še nikdar videl. Po tridnevnih vožnjih sva dospela v Pueblo, Colo. Na po staji izstopila in tam naju je povprašal neki človek, kam sva namenjena. Dam mu naslov sestre Ane in v dvajsetih minutah sva bila pri sestri. Sestra me ni spoznala, kajti mlačči loček se v šestih letih zelo izpremenil. Kajti je očet, ki je očet, ki je podal podlaga za počitku. Tukaj sem še zasprl brez vseh skrb, kakor doma v rojstni hiši. En teden sem bil doma in sva se sestro dokaj pomenila, (bilo je to takrat, ko je bil Anton Puelj za potovanega zasopnika Nove Domovine, ali se še spominja, Tone?). Drugi teden sem dobil delo v "dratovni" za borih 14 in pol centov na uro. Delal sem ko črna živila, tako kakor vse druge, ki nimajo, ki nimajo toliko časa, da bi se z dobrimi deli od kupili in postali Bogu dopadljivi. Meni tolažimo božjo jezo, ki je strašna za grešnika...

Elija je misil na sebe. Ni mogel pojmiti, da bi kdo drugi mogel to, da je na potu zmečkal par slabih črvov, ki so se zvijali in greli v svoji lenobi na solncu! Kaj me brigal, jaz sem vladar, jaz imam svojo moč! In še po smrti ne izgine, ampak čudežno dojak lepo plačo. Ani sem povrnil vse z obrestmi vred, in tudi očetu sem poslal večkrat kak dolar, posebno ob košnji. Ali po preteklu osmih let se mi je že stožilo po domu in takoj sem se namenil 22. januarja 1912 da zopet obiščem staro domovino. Gredeč sem se ustavljal v Clevelandu, misleč obiskat brata in bračanico Jamška in Zorcove. Tako sem postal tukaj kot berač na žegnanju. Oženil sem se z domaćim dekletom in sedaj živim zadovoljen v krogu svoje družine. Drugo leto, ake se kaj ne izpremeni kurz na newyorskem bitku, prodam nekaj Richmanovih (mojih) delnic in se podam v staro domovino, obiskat svojega 80-letnega očeta, brata in sestre ter grobove mojih umrlih sorodnikov.

Končno pozdravim vse čitatelje in čitalice in žim želim vsem srečno in zadovoljno novo leto!

Anton Novačan:

NAŠA VAS

Bogove, ali še imajo ženske oči v nebesih tako moč kakor tukaj na zemlji? Pogleda te, in ti povesi oči, nagne glavo, in si njen, o te ženske! Hm, ali je natura cudna? Žalostno sem začel in na pokoru sem mislil, pa se obrne srce na veselo pot. Kar samo od sebe se razveseli in si sliko nebesa po svoje, kakor da ne bi bilo omadeževano od neštetevih grehov mojega življenja." In Elija je začel vzdihovati, toda svojih grehov ni premišljeval. Zakaj tam ob koncu gozda se je zasvetila bela hiša. Lepa ženska je stala na pragu, krčmarica po poklicu, vduva po srcu in veste. Elija se je vzravnal v koleslju; oči so se mu zasvetile in usta nasmehnila. Konj je obstal kar sam od sebe in da izpreči po hlacev, ki je bil prehitel od nekog in pozdravil Elija. Krčmarica je prijela svojega gosta pod roko in ga peljala v hišo. Elija je delal račune, zajtrkoval, pol veliko in je potem počival v grehu. Minevale so ure, poteka je dan. Ob solnčnem zahodu je bil koleslj zopet naprej, konj čil in živahan, Elija pijan in vodičem. Kaj je njegove goste brade so se poskazali beli zobje. Elija ga je gledal, stoeč na koleslju in še vedno držal vajeti v rokah.

— Na katero stran greš? Ali imaš še daleč do doma?

— Še dve uri. Grem pa v tisto smer, kamor vi. Lahko me naložite.

Elija je naložil kapucina in je pognal. Konj je potegnil sunčoma in koleslj je zdrčal po ravni cesti.

Oba sta molčala. Meni je bil vesel, da se tako lepo vozi, Elija pa je premišljeval o menihih. Čudno se mu je zdelo, da se menihi zapirajo v samostane, našadni mašniki pa živijo po farvilih in črno obledo nosijo. Dregnil je torej meniha in ga oblastno vprašal:

— Zakaj si ti menihi in ne naveden mašnik?

Meni je osupnil, da ga Elija itice, ker je bil vajen največjega spoštovanja in ponizne vdancosti. Še bolj ga je pa spravilo v zadrugo Elijino ravnodušno vprašanje; ni vedel, kaj bi odvrnil.

— No, le povej, bratec, nikar se me ne boj, nisem pogan.

— Ali se norčuješ, ali pa si pogan! Zakaj vsak pravoveren kristjan mora vedeti, da smo mi menihi spokorniki, ki s postom in gorenčimi molitvami tolažimo jezo božjo.

— Spokorniki? — je zategnil Elija. Cemu spokorniki? Kakšni so vsi grešni, kakšna je božja jeza?

— Mi menihi pravzaprav nismo nobenih grehov, skoraj nobenih; pokoro delamo za druge, ki nimajo, ki nimajo toliko časa, da bi se z dobrimi deli od kupili in postali Bogu dopadljivi. Meni tolažimo božjo jezo, ki je strašna za grešnika...

Elija je misil na sebe. Ni mogel pojmiti, da bi kdo drugi mogel opraviti pokoro za njegovo greho.

— Kdo pa pozna moje grehe, kdo moje misli in mojo dušo? Kdo si more odmeriti pokoro za moje grehe, če ne jaz sam? Te je že bosa! Najbrž ste bili sami grešniki in zdaj se pokorite za svoje hudobije. Tako bo najbrž.

Meni ga je pogledal postrani. Ni mogel opaziti, da bi se Elija norčeval, zato ga je hotel poučiti.

(Dalje prihodnjič.)

MALI OGLASI

Soba se da v najem, za enega ali dva. 5801 Prosser Ave. (9)

JOSEPH J. OGRIN
ODVETNIK
401 Engineers Bldg.
Main 4128
Zvečer:
15621 Waterloo Rd.
Kenmore 1694

Frank V. Opaskar
ODVETNIK
1119 HIPPODROME BLDG.
Main 3785
Ob torkih, četrtki in sobotah zvečer od 6. do 8. ure na E. 93rd St. in Union Ave.
OB SREDAH IN PETKIH 1106 E. 6th St.
Res. Tel. Yellowstone 0705-W

Naznanilo
Naznanjam članicam društva Danica št. 11 S. D. Z., da bomo imeli prostozabavo po seji v torki zvečer. Prošene ste, da pridete v polnem številu. Pozdrav, Albina Novak, 6036 St. Clair Ave. (10)

The Yates Coal Company
303 Rockefeller Bldg.
Main 7873

Naznanilo

Društvo St. Clair Grove št. 98 W. C. bo imelo seje v tem letu vsak drugi pondeljek v mesecu, na seje se vršijo v sobi št. 3, v starem poslopu, mesto v sobi št. I v novem poslopu. Vse članice so prošene, da upoštevajo premetstev. Pridite go tovo na sejo, ker bo važna. — A. Novak, tajnica. (9)

Posebna prodaja

Imamo sedaj posebno prodajo na špehu in salu. Velika zaloga kraljča za izdelovanje klobas. Jako poceni. Cut Rate Meat Market, 1423 E. 55th St. Tel. HENDERSON 1559. (12)

Čedna soba

se odda pri družini brez otrok. Vse udobnosti. Stanovalec si lahko tudi sam kuha. 1246 Addison Rd. (11)

Soba

se da v najem, za enega fanta. Gorkota. Pozve se na 6412 Marian Ave., spodaj. (10)

Soba

se da v najem, gorkota. 5914 Bonita Ave., spodaj. (9)

GRDINA'S SHOPPE
Popolna zaloga oblike in vse opreme za novate in dražice.
Beauty Parlor
Vedno najmodernejši ženski klobuki.
Trgovina naprej vse arade pop. skazi celo leto.

6111 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 7112 (M. Thu. 8.)

TUKAJ JE PRILIKA
Naučite se šivljstva, krožnjava, delati vzorce, izdelovanje suknj, oblike in oblike za otroke. Tegač, kjer se boste navadili rezati vrose in razne oblike za trgovino kot za privatno uporabo. Dnevni in večerni tečaji. Na koncu učne dobe dobite diplome. Odprt v soboto v dan.

CLEVELAND DESIGNING & CUTTING SCHOOL
308 Erie Bldg.
Main 8008
Nove ideje, najboljši uspehi, novi modeli.

JOSEPH J. OGRIN
ODVETNIK
401 Engineers Bldg.
Main 4128
Zvečer:
15621 Waterloo Rd.
Kenmore 1694

MALI OGLASI

Soba se da v najem za enega ali dva. 5801 Prosser Ave. (9)

HENRIK SIEKIEWICZ

POTOPIz poljske prevel
DR. RUDOLF MOLÉ

"Treba je samo črevo s smodnikom potisniti topu v žrelo ter nitko, visečo na črevesu, začasti. Ko se smodnik vname, je ta top pri vragu. Hotel sem reči: top poči!"

"Ej, dečko, kaj vendar pripoveduješ? Ali mar ne bašejo vsak dan vanj dovolj smodnika, a top ne poči?"

Kmitic se je smejal in poljubil rokav priorjevega habita.

"Ej, daj mi vendar mir!" ga je prekinil prior.

"In sveto," je pripomnil gospod Kmitic, "toda topov ne poznate. Druga stvar je, če se vname smodnik na dnu topa, tedaj meče krogle in sila spredaj izletava; ako pa zamašiš žrelo s smodnikom in ga začažeš, ga ni topa, ki bi mogel prenesti tak poizkus. Vprašajte gospoda Čarneckega! Saj če se še puščina cev zamaši s snegom, jo sila pri strelu raznese. Taka je ta vražja sila! Kaj šele, če se vname celo črevo pri koncu cevi? Vprašajte gospoda Čarneckega!"

"Tako je. To ni za vojaka nobena tajnost," je rekel gospod Čarnecki.

"Torej če se razpoči ta top," je nadaljeval Kmitic, "so vsi ostali za nič."

"Ta stvar se mi zdi nemogoča," je rekel o. Kordecki, "zakaj prvič, kdo si upa to storiti?"

"Samo en lopov," je rekel gospod Andrej, "a odločen vitez, zove se Babinić."

"Ti?" sta vzkljuknila hkrat duhovnik in gospod Peter Čarnecki.

"Ej, oče, dobrotnik moj! Saj sem bil pri vas pri izpovedi in sem odkritosrčno priznal vsa svoja dejanja. Bila so med nimi še pomembnejša od tega, kar nameravam; kako morete dromiti, če se upam, ali ne? Ali me ne poznate?"

"To je junak, vitez nad vitezi, kakor mi je Bog mil!" je zakričal gospod Čarnecki.

In objel je Kmitica okoli vrata in dejal:

"Daj da te poljubim, že za samo dobro voljo, daj da te poljubim!"

"Če mi pokažete kako drugo sredstvo, pa ne pojdem," je nadaljeval Kmitic, "toda zdi se mi, da si bom že znal kako pomagati. Pomita tudi to, da govorim po nemško, kakor bi trgoval v Gdanskem z dogami in sodarskim lesom. To mnogo pomejni, zakaj če bi le imel obliko, me težko spoznajo, da nisem iz njihovega tabora. Toda jaz si mislim, da ne stoji tam pred žrelom topom nihče, ker ni varno, in da izvršim svoje delo, preden me zapaziš."

"Gospod Čarnecki, kaj sodi o tem?" je vprašal naenkrat pri oru.

"Izmed sto, se kvečemu eden vrne s takega podjetja," je odgovoril gospod Peter.

"Bil sem že v hujših škripcih," je odgovoril Kmitic, "nič se mi ne bo zgodilo, zakaj taka je pač moja sreča! Ej, ljubi oče, in kakšna razlika! Nekaj sem šel v razne nevarnosti, da se izkažem, da se proslavim, a zdaj vse v čast najsvetješi Devi. Ce mi bo treba tudi položiti glavo, kar se mi pa ne zdi, po vejta sama: ali si je mogel želeti slavnješ smrti, kakor je ona za tako stvar?"

Duhovnik je dolgo molčal, naposled pa je dejal:

"S pregovarjanjem, s prošnjam, z rotenjem bi te zadrževal, če bi se hotel lotiti tega dela samo, da si pridobiš slavo, toda prav imaš, tu gre za čast najsvetješi Device, za to 'svetišče, za vso deželo. Ti pa, moj sin, če se srečno vrneš, ali si pa pridobiš mučeniško palmo, si pridobiš največjo slavo, največjo

srečo, odrešenje. Proti mojemu srcu ti rečem torej: pojdi, jaz te ne zadržujem! Naše molitve in božje varstvo pojde s teboj."

"V taki družbi pojdem drzno in rad padem."

"In vrni se, vojaček božji, in vrni se srečno, zakaj mi smo te tu odkritošrčno vzljubili. Vodi te sveti Rafael in pripelji nazaj, moj ljubljeni sin!"

"Jaz pričnem takoj s pripravami," je rekel veselo gospod Andrej, objemajoč duhovnika, "preoblečem se po švedski, dennem si okoli vratu ovratnik in na noge škornje z golenicami, nabašem si smodnika, vi pa, oče medtem ne začenjajte z zagovaranjem, ker megla je sicer potrebna Švedom, a potrebna je moj ljubljeni sin!"

"Torej s tem prični!"

Gospod Peter je zapustil celico. Kmitic pa je poklenil pred duhovnikom in se očistil svojih grehov. Potem pa je šel vesel kakor ptič delat priprave za svoje podjetje.

"Če kaki dve uri je že v pozni noči potrkal zopet na celico očeta priorja, kjer je tudi gospod Čarnecki čakal nanj.

Oba sta ga jedva spoznala, tak Šved se je napravil iz njega. Brke si je zaviljal pod nos in jih razčesal na koncih, si postavljal klobuk po strani in je bil popolnoma podoben kakemu konjeniškemu oficirju iz znamenitega rodu.

"Ža Boga, človek bi ob pogledu nanj nehoti zgrabil za sabljo!" je rekel Peter.

"Sveče stran!" je zaklical, "in pokažem vam nekaj."

In ko je o. Kordecki naglo odstranil sveče, je položil gospod Andrej na mizo poldrug čevelj dolgo klobaso, debelo kakor roka krepkega moža, sešito iz smolnatega platna in trdo nabasano s smodnikom. Na enem koncu je visela dolga vrvica, zvitna iz prediva, nasičena z žveplom.

"No," je rekel, "kakor hitro vlcizm to klobao razbijajoč v žrelo in prižem vrvico, se mu mora razpočuti trebuh."

"Še Lucifer bi se razpočil!" je zakričal gospod Čarnecki.

Toda spomnil se je, da je bolje, da ne imenuje nečistega imena, in udaril se je po ustih.

"S čim pa boš prižgal vrvico?" je vprašal o. Kordecki.

"V tem obstaja vsa nevarnost podjetja, ker moram ogenj krenati. Imam izborni kremen, suho gobo in kresivo iz najboljšega jekla, a ker se dela pri krenjanju šum, lahko kaj opazijo. Kakor upam, vrvice ne bodo mogli ugasniti, ker bo v topovi bradi in jo bo težko opaziti, zlasti ker bo hlastno tlela, toda za menoj se utegnejo spustiti, jaz pa ne bom mogel bežati naravnost proti samostanu."

"Čemu ne?" je vprašal duhovnik.

"Ker bi me puh ubil. Kakor hitro zapazim iskro na vrvici, moram takoj zbežati z vso silo v stran in se vreči po kakih petdesetih korakih na zemljo pod nasipom. Šele po razpoku bom drvel proti samostanu."

"Bože, Bože, koliko nevarnosti," je rekel prior, dvignivši k nebu oči.

"Ljubi oče, tako sem gotov, da se vrnem k vam, da se me ne loteva niti ganjenost, ki bi se me morala v takih okoliščinah. Toda pustimo to. Ostanita zdrava in molita, da bi mi Bog dal srečo. Sprejmita me le do samostanskih vrat!"

"Kako to?" Mar misli takoj

oditi?" je vprašal gospod Čarnecki.

"Mar naj čakam, da se zdani ali pa, da se megla poleže? Mar mi moja glava ni mila!"

Toda v tej noči ni odšel gospod Kmitic, kajti baš takrat, ko so prišli do vrat, se je kralj nalača začelo jasnil. Vrhuta se je slišal tudi nekak hrup pri orjaškem topu.

Zjutraj zgodaj so se obleganci prepričali, da so ga prekotali in drugo mesto.

Zakaj Šved je nekako izvedel o veliki šibkosti zidu nekoliko dalje, na ovinku, okoli severne bastije in so sklenili uravništvo strele na novo stran. Morda je bil tudi o. Kordecki v zvezi s tem, zakaj prejšnji dan so videli staro Konstancijo, ko je šla iz samostana; njo so pa uporabljali v glavnem za to, kadar je šlo za razširjanje krivih vesti med Švedi. Naj je bilo, karkoli si bodi, storili so veliko napako, ker so obleganci med tem lahko popravili na prejšnjem mestu zid, ki je bil že zelo prelukan, za nov predor pa so morali Švede potratiti zopet par dni.

Noči so bile vedno jasne, dnevi nemirni. Streljali so s strašno silo. Duh dvoma je zopet začel preletavati med obleganci. Med Švedi so se nekateri hoteli na vsak način podati, a tudi nekateri redovniki so izgubili pogum. Opozicija je rastla čimdalje bolj. O. Kordecki se ji je ustavljal z vso energijo, a njegovo zdravje je začelo pešati. Medtem je prišla Švedom nova pomoč iz Krakova, zlasti strašni naboji in obliki žležnih cevi, napolnjenih s smodnikom in svincem. Te so povzročale med obleganci še več strahu nego pa škode.

Kmitic se je od onega časa, ko se je bil odločil, da bo raztrellil orjaški top začel dolgočasiti v trdnjavu. Vsak dan je s tesnim srečem ogledoval svojo klobaso.

Pa se je premisil in naredil še večje, ki je bila skoraj vatel dolga in debela kakor golenica.

Zvečer se je poželjivo oziral z obzidja proti topu, potem je ogledoval nebo kakor astrolog. Toda jasni mesec, obsevajoč beli sneg, je onemogočal njegovo nevarno podjetje.

A naenkrat je nastopilo vlažno vreme, oblaki so zagrnili obzorje in nastala je temna noč kakov vrogu. Gospod Andrej je postal tako dobre volje, kakor bi ga bili posadili na sultanova žrebca, in komaj je udaril polnoč, je že bil pri gospodu Čarneckem v svoji švedski oblike in s klobaso pod pazduhom.

"Kako to? Kaj?" je rekel.

"Vzel je klobaso s smodnikom vrvico, kresilo in je odšel."

Gospod Zamojski se je prijel z obema rokama za glavo.

"Jezus, Marija, Jezus, Marija!" je rekel. "Sam?"

"Sam!"

"In kdo mu je to dovolil? To je vendar nevarnost!"

"Jaz! Z božjo pomočjo je vse mogoče, še celo njegova srečna vrnitev!" je odgovoril o. Kordecki.

"Kako to? Kaj?" je rekel.

"Dobro. No, gospod Peter, daj da te poljubim, in pojdi po o. Kordeckega!"

Čarnecki ga je srčno poljubil in se obrnil. Komaj je naredil trideset korakov, ko se je pojavil pred njim o. Kordecki. Tu-

di on si je mislil, da Kmitic odine, in je prišel, da bi ga bla-goslovil.

"Babinči je pripravljen. Ča-ka le na vas, častiti."

"Že grem, že grem," je odgovoril duhovnik. "Mati božja, pomagaj mi in reši ga!"

Chez hip sta oba postala pri prehodu, kjer je Čarnecki pustil Kmitica, toda o gospodu Andreju ni bilo ne duha ne slaha več.

"Sel je," je rekel osuplo oče Korneckemu.

"Sel je!" je odgovoril gospod Čarnecki.

"Ti izdajica," je govoril nevoljno prior, "hotel sem mu daši te še skapulirček okoli vrata."

Oba sta umolknila. Okoli je vladala tišina, ker se zaradi zelo temne noči ni streljalo na nobeni strani. Naenkrat je Čarnecki živo zašpel:

"Kakor mi je Bog mil, saj se še niti ne trudi, da bi šel tihom! Ali slišite, častiti, korake? Sneg hrešči."

"Najsvetješa Devica, varuj svojega služabnika!" je ponovil prior.

Nekaj časa sta oba pazljivo poslušala, dokler niso utihnili koraki in hrešč snega.

"Veste kaj, častiti?" je zašpel Čarnecki, "včasih se mi zdi, da se mu posreči, in nič se ne bojim zanj. Ta beštija je odšel, kakor bi šel v gostilno pitiganje. Kakšen pogum je v tem človeku! Ali ho zgodaj podlegel, ali pa postane hetman! Hm, če bi ne vedel, da je služabnik Marije, bi mislil, da ima... Daj mu Bog srečo! Daj mu Bog, zakaj takega viteza ni več v ljudevadhi!"

"Tako temno je, tako temno," je rekel o. Kordecki; a oni pa so postali od našega nočnega izpadanja oprezniji. Lahko naleti na cel oddelek, preden se ozre..."

"To mislim tudi jaz. Pehota stoji, to vem, in se pridno čuva, toda oni stoje vendar na nasipi in ne pred nasipi, ne pred žrelimi lastnimi topom. Če ne zaslišijo korakov, se mu bo lahko potuhniti pod nasipi, potem pa ga ze sama oddaljenost zakrije."

Duhovnik je začel blagosloviti temo.

Naenkrat se jima je pridružila tretja oseba. Bil je gospod mečnik sieradski.

"Kaj je novega?" je vprašal. "Babinči je šel prostovoljno raztrellit s smodnikom orjaški top."

"Kako to? Kaj?" je rekel.

"Vzel je klobaso s smodnikom vrvico, kresilo in je odšel."

Gospod Zamojski se je prijel z obema rokama za glavo.

"Jezus, Marija, Jezus, Marija!" je rekel. "Sam?"

"Sam!"

"In kdo mu je to dovolil? To je vendar nevarnost!"

"Jaz! Z božjo pomočjo je vse mogoče, še celo njegova srečna vrnitev!" je odgovoril o. Kordecki.

"Kako to? Kaj?" je rekel.

"Dobro. No, gospod Peter, daj da te poljubim, in pojdi po o. Kordeckega!"

Čarnecki ga je srčno poljubil in se obrnil. Komaj je naredil trideset korakov, ko se je pojavil pred njim o. Kordecki. Tu-

ca naša, vrni nam ga srečno!"

Na obzidju je nastal trušč Posadka, ki ni vedela, kaj se je zgodilo, je zgrabilo za orožje. Iz celice so začeli begati redovniki. Nihče ni več spal. Še celo ženske so planile iz spanja. — Vprašanja in odgovori so se prideli križati kakor bliski:

"Kaj se je zgodilo?"

"Naskok!"

"Švedski top se je razpoločil!"